

tekenen, handvaardigheid, textiele vormgeving

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Vakantiehuis 'Villa Vals'

1 maximumscore 3

drie van de volgende:

- (entree) Je komt Villa Vals binnen via een ander gebouw / via de schuur en een tunnel (bij een gangbaar Zwitsers huis kom je binnen via een voordeur in de voor- of zijgevel).
- (dak) Villa Vals heeft geen zichtbaar dak / heeft een dak van aarde (een gangbaar Zwitsers huis heeft een puntdak met pannen / dakbedekking).
- (gevel) De gevel van Villa Vals is gebogen (een gangbaar Zwitsers huis heeft een rechte voorgevel).
- (ramen) Bij Villa Vals verspringen de ramen / vensters op de eerste verdieping (bij een gangbaar Zwitsers huis zijn de ramen horizontaal op een lijn geplaatst).
- (opbouw) De verdiepingen in Villa Vals verspringen / de kamers hebben verschillende hoogtes (in een gangbaar Zwitsers huis verspringen de verdiepingen niet zo sterk / verschillen de hoogtes niet zo veel).
- (materiaal) Villa Vals bestaat overwegend uit beton, glas en aarde (een gangbaar Zwitsers huis is van steen, hout en pleisterwerk).
- (balkon / binnenplaats) Villa Vals heeft een balkon (binnenplaats), dat is uitgegraven in de heuvel (een gangbaar Zwitsers huis heeft houten balkons).
- (versiering) In de gevel / raampartijen / afwerking van Villa Vals ontbreken ornamenten, terwijl in een gangbaar Zwitsers huis versieringen zichtbaar zijn (zoals de gedraaide spijlen van het balkon en houtsnijwerk).

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2 maximumscore 3

drie van de volgende kenmerken:

- (geometrie) Het ontwerp bestaat uit geometrische vormen / volumes, zoals de cirkelvormige uitsparing / rechthoekige ruimtes / geometrische vlakverdeling.
- (strakke vormgeving) Het ontwerp (met name het interieur) wordt gekenmerkt door een zakelijke / strakke / functionele vormgeving (er is geen decoratie toegepast).
- (open structuur) De ruimtes lopen in elkaar over. / Er is sprake van een open indeling, zoals een open keuken, weinig deuren en/of met doorkijkjes naar de bibliotheek.
- (glas, licht) In de voorgevel (over de gehele begane grond) zijn grote ramen aangebracht. / Door de vele ramen valt veel daglicht naar binnen.
- (eerlijk materiaalgebruik) De materialen zijn grotendeels onbewerkt toegepast, zoals het kale beton in het interieur en/of de muren van natuursteen.
- (materiaal en techniek) De constructie bestaat uit een (stalen) skelet met (gewapend) beton. / Er is gebouwd in beton.
- (verspringing, asymmetrie) De verspringende verdiepingen zorgen voor een asymmetrische gevelindeling.

per juist kenmerk

1

3 maximumscore 2

twee van de volgende:

- (geïntegreerd) De bestaande (boeren)schuur is onderdeel geworden van het totale ontwerp.
- (materiaal) De materialen van de (natuurstenen) gevel komen overeen met de materialen van de bestaande schuur / de stenen van de gevel hebben dezelfde kleur als de stenen van de schuur.
- (techniek) De stapeltechniek die is toegepast bij de gevel komt overeen met die van de bestaande / traditionele schuur.
- (plaatsing) Door de villa ondergronds te realiseren valt die (organisch) samen met de omgeving / is die nauwelijks zichtbaar. Of: door de nieuwe villa ondergronds te bouwen, blijft de bestaande schuur goed zichtbaar.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
4	maximumscore 2	
	De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:	
	<ul style="list-style-type: none"> • (uitzicht) Door de uitsparing / de verdiepte ligging is de bebouwing in de omgeving minder zichtbaar 	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> • (uitzicht) Door het kader wordt de blik gestuurd (er ontstaat een kijkgat) / wordt de blik naar de bergen en/of de lucht geleid 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • (ervaring) Door de verdiepte ligging ervaar je de plek alsof je alleen bent / als omsloten (intiem en veilig of juist afgesloten en beangstigend) 	1
5	maximumscore 2	
	twee van de volgende:	
	– (recyclebare grondstof) Het materiaal / het karton is recyclebaar.	
	– (flexibele toepassing) De onderdelen zijn makkelijk uit elkaar te halen / de kartonnen delen zijn relatief makkelijk te vervangen en/of opnieuw (ergens anders) op te bouwen.	
	– (transport, volume) Het ontwerp bestaat uit prefab (geprefabriceerde) / platte onderdelen en die zijn eenvoudig in elkaar te schuiven en te vervoeren (het ingeklapt vervoeren scheelt vrachtruimte en is dus minder milieubelastend).	
	– (transport, gewicht) Karton is licht materiaal. Bij transport is het daardoor minder milieubelastend (scheelt brandstof).	
	per juist antwoord	1
6	maximumscore 2	
	twee van de volgende kenmerken:	
	– (gotisch gewelf) De platen zijn diagonaal op elkaar geplaatst waardoor een kruisvorm / (een verwijzing naar een) soort kruisribgewelf ontstaat.	
	– (spitsbogen) De vorm van de bogen wekt de suggestie van spitsbogen.	
	– (gewelf, crypte) Door de constructie van meerdere / aaneengesloten kartonnen platen ontstaat een verlaagd plafond, en dat doet denken aan een laag gewelf / crypte.	
	– (verticaliteit) De contouren / randen van de kartonnen platen lopen door tot in het plafond / gewelf (accentueren doorgaande lijnen).	
	per juist kenmerk	1
	<p><i>Opmerking</i> Als veel licht / ramen wordt genoemd als kenmerk van middeleeuwse architectuur geen scorepunt toekennen (de ramen zijn geen onderdeel van Cardboard Cabinet).</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

twee van de volgende aspecten:

- (doorgaande ruimte) de open constructie met doorkijkjes
- (kleur) de naturel kleur / bruine kleur
- (functie) de studieruimte (nevenfunctie van *Cardboard Cabinet*)
- (multifunctioneel) Het is een meubel, kamer en plafond ineen.
- Het is een ruimte in een ruimte.

per juist aspect

1

8 maximumscore 2

twee van de volgende:

- dat er kritiek komt op het ontwerp en dat de architect het ontwerp moet aanpassen / verbeteren
- dat de opdrachtgever specifieke wensen / ideeën heeft waarvoor de architect oplossingen moet zien te bedenken
- dat bij (grootschalige) opdrachten (zoals appartementencomplexen, interessante openbare gebouwen) rekening moet worden gehouden met diverse betrokken partijen (bewoners, gebruikers)
- dat er bij een (grootschalig) project rekening moet worden gehouden met de kosten / dat een project niet veel te duur mag worden
- dat er rekening moet worden gehouden met allerlei milieuvorwaarden / duurzaamheidseisen

per juist antwoord

1

In het atelier van de schilder

9 maximumscore 3

drie van de volgende:

- klassieke voorbeelden / gipsen beelden
- doeken van verschillend formaat
- grote schildersezels (voor monumentale schilderijen)
- (schets)boeken en/of studieboeken
- trapje voor het werken aan grote / monumentale doeken
- een systeem om het licht te reguleren
- een tekenstok

per juist antwoord

1

10 maximumscore 2

twee van de volgende:

- (voorbeeld) de dierenvacht / luipaardvacht / het vloerkleed
(doel) Met deze vacht / dit vloerkleed als voorbeeld kon Scheffer zo levensecht / gedetailleerd mogelijk de vacht weergeven (hulpmiddel bij stofuitdrukking).
- (voorbeeld) de gipsen beelden uit het atelier
(doel) Met behulp van deze beelden kon Scheffer het geïdealiseerde vrouwelijk naakt zo goed / harmonieus mogelijk verbeelden (klassiek schoonheidsideaal).
- (voorbeeld) het schilderij rechts van *De Hemelse en Aardse Liefde*
(doel) Met behulp van dit voorbeeld / schilderij kon Scheffer een goede opbouw / compositie bepalen (zoals de staande figuur links met het handgebaar).
- (voorbeeld) de liggende sculptuur op de achtergrond
(doel) Scheffer kan de figuur gebruikt hebben om de lichtwerking op de plooi van de witte draperie te bestuderen.
- (voorbeeld) de donkere jas / draperie op de leuning van de bank
(doel) Scheffer kan de jas / draperie bestudeerd hebben voor de vorm / plooi van de rode draperie.

per juist antwoord

1

Opmerking

Alleen als bij een juist voorbeeld ook een juist doel gegeven wordt 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 3

drie van de volgende:

- De vrouw rechts is nadrukkelijk naakt en dat duidt op het gevaar van verleiding / seksueel verlangen.
- De rechterhand van de vrouw rust op de kop van een roofdier, en dat duidt op het gevaar van verleiding / op de vrouw als roofdier (van de jacht).
- De vrouw rechts is gekleed in een rood gewaad, en rood duidt op het gevaar van bloed en/of verleiding / aantrekkingskracht.
- De wijnranken in het haar / in het wat losse kapsel van de vrouw rechts duidt op het losbandige / wilde karakter van de vrouw.
- De vrouw rechts heeft een bloem in haar hand die verwelkt / waarvan de bloemblaadjes uitvallen en dat duidt op de vergankelijkheid van aardse schoonheid en liefde (die is maar van korte duur en daardoor 'gevaarlijk').

per juist antwoord

1

12 maximumscore 2

twee van de volgende:

- (perspectieflijnen) De objecten/voorwerpen zijn langs perspectieflijnen (diagonalen) opgesteld en leiden de kijker als het ware rond in het atelier (van links voor via de lijnen langs de muur en de vloer naar achteren en via rechts langs de opeenvolgende schilderijen – van klein naar groot – weer terug naar rechtsvoor.)
- (ordonnantie) De schilderijen zijn van groot naar klein achter elkaar / op verschillende plans geplaatst en leiden de blik van rechts voor naar links achter (en langs de beelden links weer naar voren).
- (licht, blikvangers) De voorwerpen / schetsboeken op de voorgrond trekken de aandacht en leiden de blik via (wit) oplichtende objecten (en de hond met de witte vacht links) / via de liggende figuur op de achtergrond verder rond.
- (kleur) Door de accenten in rood (de bank links, de rode achtergrond, de rode draperie en het rode boek rechts) wordt de blik rondgeleid.

per juist antwoord

1

13 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Met een dergelijk 'kijkje in het atelier' kon Scheffer zijn voornaamheid / professionaliteit / ondernemerschap laten zien en aanprijzen bij potentiële klanten (een soort visitekaartje).

Vraag	Antwoord	Scores
14	<p>maximumscore 2</p> <p>De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (beeld) Het beeld van Manet als een kunstenaar-intellectueel (tussen geestverwanten) / de kunstenaar als denker tussen andere denkers/schrijvers 1 • (afbeelding) Manet en zijn vrienden staan centraal en niet zozeer zijn werk (dat is nauwelijks te zien) 1 <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • (beeld) Het beeld van Manet als voortrekker / als vernieuwer / een belangrijke bron van inspiratie voor zijn vrienden 1 • (afbeelding) Hij wordt als enige van de groep getoond als schilder / met palet en penselen in de hand en zo op een lijn gezet met vertegenwoordigers van de andere kunsten / met schrijvers, dichters en filosofen 1 	
15	<p>maximumscore 2</p> <p>De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (voorstelling) De figuren staan statisch en vrijwel zonder uitdrukking en/of enige dynamiek / activiteit bij elkaar, alsof het om afzonderlijke portretten gaat die bij elkaar zijn geplaatst 1 • (techniek) Het schilderij is heel precies geschilderd / is geschilderd met olieverf en dat heeft een lange droogtijd / verwerkingstijd nodig. Het is niet waarschijnlijk dat de afgebeelde personen al die tijd in het atelier van Manet zijn geweest of er steeds naar zijn teruggekeerd 1 	
16	<p>maximumscore 2</p> <p>twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – (kleur) De vrouw is te wit / te hard geschilderd. – (contrast) Het contrast tussen het lichaam en de donkere achtergrond is te groot. – (contour) De contourlijnen / lijnen langs de armen en benen en bij de hals zijn te hard. – (plasticiteit) De figuren en de ruimte zijn te plat en te hard (zonder gevoel voor ruimtelijkheid) geschilderd. – (stofuitdrukking) De vormen van de bloemen en/of de plooien in het kleed zijn te grof geschilderd (weinig verfijnd). 	
	per juist antwoord	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 2

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- De realisten werden beïnvloed door Manets eigentijdse onderwerpen (breken met de academische regels) en/of door de harde / zakelijke manier waarop hij de eigen tijd voorstelde (zonder opsmuk, niet mooier dan die was) 1
- De impressionisten werden beïnvloed door Manets manier van schilderen, zijn losse schildertoets en/of directe weergave van het moment 1

Betoverende boeken

18 maximumscore 3

drie van de volgende aspecten:

- Er ligt een boek op de lessenaar.
- Er staat een inktpotje.
- De figuren hebben een pen vast / schrijfhouding (pen op papier).
- De adelaar / os houdt een stuk papier / een perkamentrol vast (inspiratie).
- De figuren hebben een aureool om het hoofd (heilige figuur).
- De figuren dragen een klassiek gewaad / zijn gekleed als een geleerde (geletterde).
- (De figuur van) Johannes kijkt schuin omhoog alsof hij God hoort / goddelijke inspiratie krijgt.

per juist aspect

1

19 maximumscore 2

twee van de volgende:

- (religieus) De omslag bevat symbolen die verwijzen naar de religieuze / heilige status van het boek (goddelijke inspiratie).
- (status) Door de toepassing van kostbare materialen (ivoor, edelstenen) toont de omslag de rijkdom van de kerk.
- (informatief, illustratief) De omslag verbeeldt de schrijvers van het boek / verbeeldt de schrijvers van het evangelie / de Heilige Schrift.
- (esthetisch) De vele versieringen verfraaien de omslag / zijn interessant om te bekijken.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 4

- | | |
|--|-------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> • ivoor (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – snijden / gutsen – zagen – slijpen – beitelen / boren – polijsten – vijlen • zilver (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – smelten – gieten – hameren / drijven – smeden – graveren – walsen – (hard) solderen – draden trekken en solderen en/of bolletjes solderen (filigraan) | <p>2</p> <p>2</p> |
|--|-------------------|

Opmerking

Voor elk juist antwoord 1 scorepunt toekennen.

21 maximumscore 2

twee van de volgende:

- Het is een heilig boek met verhalen over het leven van Christus (en past bij belangrijke religieuze vieringen, zoals Pasen).
- Het is een heilig boek met oude geschriften (en past goed bij religieuze rituelen, zoals de eed afleggen met de hand op het boek).
- Het is een zeldzaam / kostbaar boek vanwege de versieringen in edelmetalen en edelstenen (en past goed bij bijzondere vieringen).
- Het is een kwetsbaar boek, omdat het oud is en bladzijden van perkament heeft (het is dus niet geschikt voor dagelijks gebruik).
- Het is een groot / dik boek (dat goed zichtbaar is tijdens het ritueel).

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat

- een nauwkeurige en bondige beschrijving van het bovenste (horizontale) deel / de vleugels 1
- een nauwkeurige en bondige beschrijving van het middelste (verticale) deel / de stapel 1
- een nauwkeurige en bondige beschrijving van het onderste deel / de sokkel/het basement 1

Voorbeeld van een juist antwoord:

Het bovenste deel van het beeld bestaat uit twee grote gespreide vleugels met veren die elkaar overlappen (loden vleugels).

Het middelste deel van het beeld bestaat uit een stapel rechthoekige (loden) vormen, roestige platgeslagen objecten / stoeltjes, en (loden) 'boeken' (waarbij de bovenste lagen een kwart slag gedraaid zijn ten opzichte van de onderste lagen).

Het onderste deel van het beeld bestaat uit een groot massief (grijs / wit) blok (en lijkt van natuursteen).

23 maximumscore 4

- kracht (twee van de volgende): 2
 - (formaat) Het beeld is enorm groot.
 - (vorm) Het beeld heeft een gesloten / massieve basisvorm.
 - (V-vorm) De vleugels vormen een grote V-vorm.
 - (materiaal) Het beeld bestaat uit loden platen, steen en metaal / sterke zware materialen (die je associeert met kracht).
- kwetsbaarheid (twee van de volgende): 2
 - (structuur, opbouw) De stapel / opbouw bestaat uit ongelijke vormen (dun, dik, groot, klein).
 - (structuur, richting) De stapel / opbouw van (gedraaide) vormen is scheef / onregelmatig (wankel).
 - (ruwe textuur) De verschillende vormen / materialen zijn niet afgewerkt / rafelen / bladderen.
 - (contour, vorm) De contour / vorm van met name het middelste en bovenste deel van het werk is onregelmatig / grillig.
 - (kleur) De oranje (roest)kleur straalt verval uit.

Opmerking

Voor elk juist antwoord 1 scorepunt toekennen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

Een goede interpretatie omvat een samenhangende bespreking van het kunstwerk *Die Sprache der Vögel* met een verwijzing naar

- de voorstelling van de vogel en figuur 6 1
- de uitspraak van Kiefer dat hij de geschiedenis probeert te begrijpen 1

Voorbeelden van goede antwoorden zijn:

- In het werk van Kiefer is een adelaar te herkennen en die zou kunnen verwijzen naar het symbool van de nazi's in Duitsland, zoals de adelaar op figuur 6. Het werk heeft zowel een krachtige als een kwetsbare uitstraling. Daarmee verwijst Kiefer misschien naar de geschiedenis van oorlog en geweld: dat een machtig land of regime ook in verval kan raken.
- De taal van de vogels zou kunnen verwijzen naar de taal van kunstenaars. Zo verwijst Kiefer met zijn kunstwerk in de vorm van een reusachtige vogel (die samengesteld is uit schroot en boeken) naar alle verhalen en beelden die samen onze geschiedenis vormen; zoals verhalen over de Tweede Wereldoorlog en de nazi's en waarvan wij allemaal (en dus ook Kiefer) leren en waarover we spreken.

25 maximumscore 2

twee van de volgende kenmerken:

- de (terugkeer van) figuratie, want in het beeld is een vogel met gespreide vleugels te herkennen
- de verwijzing naar het leven van de kunstenaar / de (persoonlijke) geschiedenis (autobiografie)
- het gebruik van symboliek (de adelaar als symbool voor een natie)
- de expressieve vormtaal / grove hantering van materialen en technieken
- het grote / indrukwekkende formaat van het beeld
- het verwijzen naar historische gebeurtenissen / verhalen
- het uitdrukken van een gevoel / emotie (kwetsbaarheid, kracht)

per juist kenmerk 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 2

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- (rol) In de middeleeuwen was de kunstenaar een ambachtsman die in principe in opdracht werkte / veelal anoniem bleef en werkte voor de kerk of het hof. Kiefer is een autonoom / onafhankelijk kunstenaar; hij kan maken wat hij wil (hij hoeft niet afhankelijk te zijn van een opdrachtgever) 2

of

- (betekenis) In de middeleeuwen moest de kunstenaar / ambachtsman zo goed mogelijk de religieuze boodschap / het verhaal (van de kerk) over God proberen te verbeelden (en niet zijn eigen visie geven). Kiefer ziet zichzelf als een maker/boodschapper van verhalen over de geschiedenis, waarmee hij de wereld een spiegel voorhoudt 2

Opmerking

Alleen als in het antwoord zowel wordt ingegaan op de rol / betekenis van de kunstenaar in de middeleeuwen als op die van Kiefer, 2 scorepunten toekennen.

Mode met een missie

27 maximumscore 2

twee van de volgende:

- (modellen) De volslanke / zwangere / oudere modellen voldoen niet aan traditionele ideeën over het showen van modecollecties.
- (kleding, ontwerpen) De pasvorm en/of afwerking van de kledingstukken zijn met opzet niet keurig en volgens traditionele waarden.
- (collectie) In vergelijking met traditionele modestukken heeft de collectie een kringloop- en/of streetwear-uitstraling.
- (make-up, maskers) De modellen dragen maskers / de make-up wordt karikuraal toegepast (ook bij mannelijke modellen).

per juist antwoord 1

28 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

- Koster toont zich qua uiterlijk één geheel met zijn modellen / met de lhbtq+-gemeenschap (en dat getuigt van sociale betrokkenheid / engagement) 1
- Armani, die gekleed is in een pak, vormt qua uiterlijk eerder een contrast met zijn modellen. Hij presenteert zich als een zakenman / als een voornaam persoon die alleen zijn modecollectie laat zien 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 2

- (letterlijk) De tas wordt gemaakt door mensen met een migratieachtergrond. Ze kunnen door middel van dit project een frisse start maken in Europa met hoop op een plek op de arbeidsmarkt 1
- (figuurlijk) (een van de volgende): 1
 - De reddingsvesten zijn tijdens moeilijke overtochten gebruikt en krijgen nu een nieuwe functie. De reddingsvesten symboliseren een frisse start / hoop op een beter leven in Europa.
 - De nieuwe functie van de reddingsvesten is een rugzak. Deze symboliseert ruimte voor een nieuw leven met nieuwe herinneringen / bagage.
 - De tas heeft een frisse / felle / zomerse kleur (oranje/rood) en symboliseert een nieuw / zonniger begin.

30 maximumscore 3

drie van de volgende:

- Er zit een afritsbaar deel voor de benen aan vast, zodat het een soort slaapzak wordt.
- Het heeft grote steekzakken waarin je veel spullen kwijt kunt.
- De wijde capuchon houdt regen tegen / beschermt tegen kou / kan als kussen dienen.
- De reflecterende streep op de mouw zorgt voor een goede zichtbaarheid (in het donker).
- De slaapzak kan ook dienen als bescherming tegen de kou en/of opbergplek voor spullen.

per juist antwoord 1

31 maximumscore 2

Een goed antwoord omvat de volgende elementen:

- een argumentatie dat het gekozen begrip een passende omschrijving is voor de sheltersuits 1
- een juiste toepassing van het begrip in de argumentatie 1

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- assemblage: Een sheltersuit bestaat uit afgedankte slaapzakken en restmaterialen van tenten. Deze worden samen geassembleerd tot een nieuw product.
- high fashion: Als je als dak- en thuisloze met een luxe sheltersuit rondloopt is dat een vorm van high fashion binnen die doelgroep.
- massaproduct: Het ontwerp van de sheltersuits ligt vast. / De sheltersuits zijn geen maatwerk, maar worden zonder specifieke klant-wens geproduceerd. Er zijn er al ruim 10.000 uitgedeeld.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 3 juli.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	SeARCH, schetsontwerp Villa Vals, https://habitat-bulles.com/wp-content/uploads/2018/01/VILLA-VALS-SUISSE0077.jpg
afbeelding 2	SeARCH, Villa Vals, zijaanzicht, https://www.gg-magazine.com/en/2016/06/berg-bau-der-besonderen-art-die-villa-vals/
afbeelding 3	SeARCH, Villa Vals, http://bubblemania.fr/wp-content/uploads/VILLA-VALS-SUISSE0107.jpg
afbeelding 4	SeARCH, Villa Vals, interieur, https://daf9627eib4jq.cloudfront.net/app/uploads/2017/01/villa-vals-in-vals-door-search-en-cma-0-280x420.jpg
afbeelding 5	SeARCH, Villa Vals, zicht vanuit de keuken, https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/56c75e764a51d9b5dd8630a9/1502840984481-AQ9G9VMP2VR4O7EVM9AP/Villa+Valls-3.jpg?format=2500w
afbeelding 6	SeARCH, Villa Vals, zicht op patio, http://www.bubblemania.fr/wp-content/uploads/VILLA-VALS-SUISSE0154.jpg
afbeelding 7	SeARCH, Villa Vals, slaap- en studeerkamer, http://www.bubblemania.fr/wp-content/uploads/VILLA-VALS-SUISSE0132.jpg
afbeelding 8	Antonello da Messina, Sint Hiëronimus in zijn studeerkamer, 1474, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b1/Antonello_da_Messina_-_St_Jerome_in_his_study_-_National_Gallery_London.jpg
afbeelding 9	Ary Johannes Lamme, <i>Ary Scheffer aan het werk in het grote atelier bij zijn woonhuis aan de Rue Chaptal 16 te Parijs</i> , 1851, Collectie Dordrechts Museum, 60,1 x 73,4 cm, https://www.dordrechtmuseum.nl/vaste-collectie/ary-scheffer/
afbeelding 10 en 11	Ary Scheffer, <i>De Hemelse en Aardse Liefde</i> , 1850, olieverf op doek, 175 x 104 cm, collectie Dordrechts Museum, https://www.verenigingrembrandt.nl/nl/kunst/de-hemelse-en-aardse-liefde
afbeelding 12	Henri Fantin-Latour, <i>A studio at Les Batignolles</i> , 1870, olieverf op doek 204 x 273,5 cm, collectie Grand Palais (Musée d'Orsay), https://eclecticlight.co/2019/06/20/misfit-henri-fantin-latour-2-manet-in-his-studio/
afbeelding 13	Édouard Manet, <i>Olympia</i> , 1863, olieverf op doek, 130,5 x 191,0 cm, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7c/Edouard_Manet_-_Olympia_-_Google_Art_Project_4.jpg
afbeelding 14 en 15	Anoniem, Lebuïnuscodex (Evangelium), 11e 12 de eeuw, hoogte: 35.5 cm, breedte: 26.0 cm, diepte: 13.5 cm, collectie Museum Catharijneconvent Utrecht, https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Lebu%C3%AFnuscodex#/media/File:MCC-61050_Evangeliarium_(Lebu%C3%AFnuscodex)__(1).jpg

afbeelding 16	Detailfoto ivoorwerk Lucas, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:MCC-61050_Evangeliarium_(Lebu%C3%AFnuscodex)_(337).jpg
afbeelding 17	Detailfoto ivoorwerk Johannes, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:MCC-61050_Evangeliarium_(Lebu%C3%AFnuscodex)_(335).jpg
afbeelding 18	Anselm Kiefer, <i>Die Sprache der Vögel</i> , versie uit 1989, lood, metaal, hout en gips, 500 x 668 cm, http://www.artsobserver.com/2012/12/09/part-1-exploring-the-marguiles-collection/
afbeelding 19	Anselm Kiefer, <i>Die Sprache der Vögel</i> (detail), 1989, https://suzannelovellinc.com/blog/marguiles-collection-space-miami-creates-compartments-introspection/
afbeelding 20	Bas Kosters, uit de collectie 'Dear Sir/Madam: HOPE', 2018, https://baskosters.com/dear-sir-madam-hope/
afbeelding 21	Giorgio Armani en modellen, Armani fashion show in Milaan, 23 september 2018. foto Andreas Solaro AFP/Getty Images, https://www.insider.com/most-iconic-fashion-designers-of-the-last-century
afbeelding 22	Bas Kosters en modellen, na presentatie collectie 'Dear Sir/Madam: HOPE', 2018, https://xbank.amsterdam/blogs/x-bank-highlights/bas-kosters-dear-sir-madam-hope
afbeelding 23	Bas Kosters, <i>Robot Bag</i> , https://baskosters.com/dear-sir-madam-hope/
afbeelding 24	courtesy Makers Unite, foto Marc Deurloo
afbeelding 25	Bas Timmer, <i>Sheltersuit</i> , foto Marcel van den Bergh, https://www.parool.nl/nieuws/vanaf-morgen-in-amsterdam-mode-voor-daklozen~b7cd5add/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F
figuur 1	SeARCH, Villa Vals, tekening, https://www.archdaily.com/43187/villa-vals-search-cma/501205b228ba0d558100022e-villa-vals-search-cma-axon
figuur 2	SeARCH, Villa Vals, doorsnede, https://www.archdaily.com/43187/villa-vals-search-cma/501205ca28ba0d5581000234-villa-vals-search-cma-plan
figuur 3	Zwitser huis, www.villa-grete.at/nl/over-ons.html
figuur 4	Villa Vals, luchtfoto, https://www.archilovers.com/projects/25754/villa-vals-gallery?146645
figuur 5	foto van beeld van Anselm Kiefer, <i>Die Sprache der Vögel</i> (De taal van de vogels), versie uit 2013, lood, metaal, hout en gips, 325 × 474 × 150 cm, https://www.britannica.com/biography/Anselm-Kiefer
figuur 6	Ansichtkaart van de Rijksadelaar op de Reichsparteitagsgelände, 1940-1945, Neurenberg, https://images14.fotki.com/v1643/photos/8/158308/11609219/photo3-vi.jpg
figuur 7	foto uit serie op Sheltersuit.com, http://dutchdesigndaily.com/nl/nieuw/keeping-world-warm-bas-timmer/

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.